

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szatmári M.

Cím: Az autótaxi.

Forrás: Magyarország

Bp.

1915 X. 24

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385.84

Hely

Idő

" 1915 "

Személy

Helyszám

Az autótaxi

Irtta: Szatmári Mór

Az, ami Budapesten az autótaxi körül végbemegy, tökéletesen beleillik abba a rendszeres rendszertelenségbe, melynek a háborus időben szerencsétlen áldozatai vagyunk. Egy újabb jelenség, mely egyenesen és szinte rikkoltató szemérmelenséggel bizonyítja, hogy a háboru a nemzet számára véres és rettenetes áldozat ugyan, de emellett nyílt piacot teremtett a legkülönbözőbb fajtájú uzsorásoknak. Hatósági ellenőrzés mellett, a kormányzó hatalom hallgatólagos, vagy kifejezett hozzájárulásával. Minisztériumok és közigazgatási hatóságok a törvények és statútumok labirintusaiból ontják a rendeleteket és plakátokat. Folytonosan tanácskoznak és folytonosan határoznak, de a fejtelenség valóságos tökéletességével. Ha nem lenne olyan keservesen szomorú, kacagni lehetne a gondoskodásnak arról a majmolásáról, mely fölöttünk és mögöttünk végbemegy s mely csakugyan úgy fest, mintha majmok utánoznának okos embereket s ahelyett, hogy alkotnának, összetörnek mindazt, ami még kezük ügyébe esik.

Mi is van az autótaxikkal? Az autótaxi-társaság, mely itt Budapesten szemünk látára csinálta volt a harminc esztendőre szóló monopóliumos szerződés birtokában a nagyszerű üzleteket, a háboru kitörése után gondolt egyet, úgy vélekedett, hogy az ördög hozzon még áldozatot is ennek a rongyos budapesti közönségnek. Azon a címen, hogy

megdrágult a benzin, meg a gummi, amiből sokat kell fogyasztania, beszüntette az autótaxi-közlekedést. A városi hatóság minden fóruma hozzájárult ehhez a radikális módszerhez. Az autótaxi-társaság azután okulva a nagyszerű példákra, melyek arra vallottak, hogy a háborut pompásan ki lehet használni üzleties hasznok szerzésére, előterjesztést tett a bölcs és atyai gondoskodásban jeleskedő magisztrátusnak, hogy újból megkezdje az autótaxi járatását, — de csak külön háborus tarifák mellett. Ez a háborus tarifa csekély 70—80 százalékkal emeli a régit, mely mellett a társaság harminc esztendőre szerződést kapott a várostól. A városi hatóság egy csomó fóruma már hozzájárult ehhez is. Nyilvánvaló, hogy a többi fórum is hozzájárul. Hogyne? Hiszen csak a közönségnek, a hatóságok siró-rivó, gyámoltalan gyámoltjának kiuzsorázásáról van szó. A legledélebb sarcolásról. Akinek nem telik a háborus tarifára, ugyebár, ne üljön autótaxira? Olyan egyszerű és világos okoskodás. Hogy szemérmelenséggel erkölcstelen, az nem okoz se fejtörést, se lelkiismereti furdalást a közönséggel szemben ördögi tökéletességgel lelketlen üzletembereknek.

Az uzsora szárnyakat öltött, az uzsora hőssé vált, az uzsora csodákat mivel. Megszállotta a mi nyomoruságos küzdelmeink terén a lövészárkokat, betörte a várak kapuit s harsonás lármával vonul, robbog a maga útján rombolva, pusztítva, elárasztva a maga géppuskáinak gyilkos golyóesőjével egész világunkat. Az érdemes hatóságok pe-

dig lényeszoró masinákkal világítják be az uzsora számára a harctereket. Hogy valahogy jól lásson, jobban lásson mindent, amit legyűrni, amit felmarkolni, amit felfalni lehet.

Egyszer már megírfam, hogy a nemzeti lársadalom minden rétege szívesen hozza meg áldozatát a háborunak. Szívesen hozza meg azt az áldozatot, amit a háboru föltétlenül megkövetel. De a szabadjára eresztett uzsora, mely nagy magasságokból ugrik, vagy sötét mélységekből csuszik ránk, úgy fojtogat, úgy rabol és zsákmányol, hogy a szenvedés, a gyötrefem, amit könyörtelenül, kegyetlenül ránk mér, már nem áldozat a háboruért, hanem a leggaládabb visszaéléseknek türése azért, mert magunk nem védekezhetünk ellenök, a hatóságok, a hatalmak pedig nem szabadítanak meg tőlük.

Az autótaxi üzemének háborus tarifa mellett való új megnyitása, megint az uzsorának diadalmas győzedelme. Rajtunk, ellenünk. Megint olyan saré, amit csak roppant körmönfonság okolhat meg a háboruval. De az érdemes magisztrátus beveszi. És ránk-ereszti az ő gyámoltalan gyámoltjaira.

Az autótaxi-uzsorát is úgy nézem immár csak, mint egy jelenséget, mely épp oly felháborító, épp oly galád és durva és embertelen, mint a többi. Mint az élelmiszerekkel: hussal, zsirral, tejjel, vajjal, főzelékfélékkel üzött uzsora. Mint a búzával, liszttel, kenyérrel, szénnel, fával s mindennel, amire a megéléshez szükségem van, üzött uzsora.

Már nem tudom, min csodálkozzam jobban, min háborodjam fel inkább: a gazdagság szemérmertlenségén, vagy a szemérmertlenség gazdagságán? A hatalom bűnén, vagy pedig a bűn hatalmán? Mert itt, mintha a gazdagság minden hitvány szenvedélye összeforrna az eltiprására hivatott hatalom fejtelenségével, tehetetlenségével és oktalanságával. És ennek mi szegény, elhagyatott, élni, enni, melegedni vágyakozó, a háborus dicsőségek után lelkesülő, a harctereken életőket, vérőket ontó fiaink és testvéreinkért imádkozó, elvesztésüket szent fájdalommal gyászoló, idehaza is háborus célokért dolgozó, szegénységben sinylődő, a nemzet zömét alkotó emberek vagyunk az áldozatai.

Valóban, ha nem élnék háborus idők, ha nem lenne olyan kimondhatatlanul nagy szükség minden erő összetartására, még a gyötrelmek, szenvedések özönébe is beleilleszkedő valamelyes hősiesség filozófiára, bár, Isten látja lelkemet, nem vagyok agresszív természetű, de képes volnék nyíltan izgatni az erőben, energiában, határozottságban, kötelességtudásban és minden hivatottságban szükölködő, de a gyöngeségben, gyávaságban, a visszaélésekkel szemben való elégtelenségben és vakságban hővelkedő hatalom és rendszer ellen.

Olyasom a berlini polgármesternek, Reicke dr. urnak közléseit arról, hogyan gondoskodtak és gondoskodnak Berlin város közéletelmzéséről és minden életszükségletéről, meg arról, hogy ott ne legyen a város közönsége a mindenféle fajtájú, ott is érvényesülni, komiszkodni törekvő uzsorának áldozata. Elkéseredéssel vegyes irigykedés fog el. Hiszen a mostani távolságok mellett csak az ablakon kellene kinézniök a mi nagyképűsködő, örökösen tanácskozó, rendeleteket gyártó, plakátokat ragasztató urainknak, hogy elláthatassanak Berlinbe. Mért nem utánozzák az ott látható példát? Ha nem volt előrelátásuk ahhoz, hogy már a háboru kitörésekor rendelkezzenek okosan, becsületesen, lelkiismeretesen és erélyesen, legalább most látánának hozzá a berlini meg a többi német városi példák rendszeres követéséhez. De ime, a mi halóságunknak most, a háboru tizenötödik hónapjában jutott eszébe, hogy megállapíttassa, mennyi tejet szállítanak Buda-

pestre és mennyi tejet fogyaszt el Budapest lakossága. Kérdés: vajjon megtörténik-e ez is?

Magyarországon még mindig a kísérleteknél vagyunk. Magyarországon még mindig bizottságosít játszanak és a gyámkodó urak reklámot csinálnak maguknak azzal, hogy mindennap kiiratják magukról a bizottsági játékokban való szerepelgetésüket. Pedig ezekkel a tanácskozással, ezekkel a szószátyárkodásokkal nem segítenek rajtunk s bizony minden beszédnél, amit tartogatnak, minden rendeletnél, amit kinyomatnak, többet érne egy darab kenyér.

A pokolba inkább minden gyámkodással, gondoskodással, közigazgatási és kormányzati tevékenységgel, ha csak olyan, mint amilyen! Hiszen emellett csak az uzsora hizik és szerzi magának a vagyont arra az időre, mikor megint csak a vagyonnak, a sok pénznek lesz meg a tekintélye és elfelejtődik az is, hogy a vagyonokat bűn árán szerezték; meg az is, hogy mialatt az uzsora a háborut üzletnek használta ki, a nemzet ereje ott pusztult, veszett, vérzett a harcmezőkön a nemzetért. És akkor majd előállanak a hatalom urai, a mi mostani gyámjaink és még ők fogják szemünkre lobbantani, hogy mennyit dolgoztak, fáradtak, áldoztak érettünk.